

Eneolit

Eneolithic

Blatec (okr. Olomouc)

Kocanda; „Za Nádražím“, parc. č. 442/52, 442/53.

Kultura nálevkovitých pohárů, kultura šňůrové keramiky, kultura zvoncovitých pohárů. Sídliště, hrob. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Archeologické centrum Olomouc, p. o.

Lokalizace: S-JTSK: -547987.57, -1128931.53; -547987.2, -1128954.28; -547963.2, -1128954.16; -547963.7, -1128931.53

V červenci 2024 prozkoumali pracovníci Archeologického centra v Olomouci, p. o., stavební parcelu (p. č. 442/52, 442/53) s pozůstatky sídliště kultury s nálevkovitými poháry (KNP) a hrobem kultury se šňůrovou keramikou (KŠK). V kruhové zásobní jámě KNP (obj. 57) byly zachyceny fragmenty nádob, štípaná, broušená a kostěná industrie. Na lokalitě byl prozkoumán kostrový komorový hrob KŠK (obr. 1), kterou překryl objekt (?) s keramikou kultury se zvoncovitými poháry. Hrob KŠK obsahoval kolekci osmi keramických nádob (amfory, džbán, poháry), plochou štípanou sekeru, štípanou industrii, měděné šídlo a zvířecí kosti. Skelet mladého jedince byl uložen na dně v severní polovině jámy v neanatomické poloze a zároveň byl z části překryt zlomky z hrdla velké hrncovité nádoby (č. 7). Prostor výzkumu je součástí polykulturní lokality zkoumané v roce 2023 (Záhorák et al. 2024a; 2024b).

Literatura

- Záhorák, V., Kalábek, M., Johančík, M. 2024a: Blatec (okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 65(1), 201–202, 233.
Záhorák, V., Kalábek, M., Johančík, M. 2024b: Blatec (okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 65(2), 206.

Obr. 1. Blatec. Kostrový hrob kultury se šňůrovou keramikou. Foto L. Šín.
Fig. 1. Blatec. Inhumation grave of the Corded Ware culture. Photo by L. Šín.

Summary

A storage pit of the Funnel Beaker culture and an inhumation grave of the Corded Ware culture (Fig. 1) were investigated in Blatec (Olomouc District) in June 2024. The grave was later overlapped by a Bell Beaker feature.

Marek Kalábek, Lukáš Šín

Brno (k. ú. Líšeň, okr. Brno-město)

Staré Zámky.

Eneolit. Hradiště. Povrchový sběr. Průzkum. Uložení nálezu: dočasně Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84: 49.2161000N, 16.7156269E

V roce 2024 byla na Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., předána sbírka archeologických nálezů, které byly získány na akropoli polykulturního hradiště Staré Zámky v Brně-Líšni panem J. Černým z Brna, jenž zde prováděl povrchové sběry od 90. let 20. století až do roku 2015. Kromě mladšího materiálu obsahovala jeho sbírka i čtyři pravěké kamenné artefakty, zařaditelné ve dvou případech do kategorie broušené a ve dvou do kategorie ostatní makrolitické industrie. Broušené artefakty reprezentuje drobný sekeromlat bez týlové partie, který byl zlomen v oblasti provrtu a na svém hřbetu (pod původním provrtem) nese náznak dalšího pokusu o provrtání, k němuž však již nedošlo (dochované rozměry: 79 × 32 × 27,5 mm, průměr provrtu na hřbetní straně: 14 mm, hmotnost 100 g; obr. 2:1), a masivní trapézovitá sekerka se zaobleně obdélným průřezem a výrazně hraněnými boky, která je zlomena v podélné ose tak, že chybí větší část jednoho z boků i ostrí (dochované rozměry: 88 × 32 × 24 mm, hmotnost 116 g; obr. 2:2). Povrch sekerky je precizně vyleštěn a surovinou, ze které byla vyrobena, lze označit jako jemnozrnný amfibolit s magnetickou susceptibilitou okolo $0,360 \times 10^{-3}$ SI jednotek. Pro výrobu miniaturního sekeromlatu byl použit porfyrický mikrodiorit z brněnského masivu (magnetická susceptibilita: $0,132 \times 10^{-3}$ SI jednotek). Skupinu ostatní makrolitické industrie zastupují dva kulovité drtiče s výraznými pracovními stopami po celém jejich obvodu. Zatímco první z nich je vyroben z amfibolického dioritu (rozměry: 76 × 61 × 54 mm, hmotnost 440 g; obr. 2:3), surovinou druhého drtiče se stal valoun křemene (rozměry: 69 × 74 × 58 mm, hmotnost 495 g; obr. 2:4). Obě suroviny jsou lokální provenience. Z chronologického hlediska můžeme broušené artefakty zařadit rámcově do eneolitu (doloženo je zde vícero fází eneolitického osídlení, cf. Čížmář 2004, 92–93), v případě datace drtičů je jejich zařazení s ohledem na výraznou polykulturnost lokality ještě výrazně širší – zemědělský pravěk.

Literatura

- Čížmář, M. 2004: *Encyklopedie hradišť na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Libri.